

בעזרת השי"ת



גליון ש"ק פר' מצורע – שבת הגדול

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא וכוט"ס



ספ"ק מאור ושמש

עבדים היינו לפרעה במצרים וכו' ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו וכו' ואפילו כולנו חכמים וכו' מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים וכו' מעשה ברבי אליעזר וכו' עד שבאו תלמידיהם וכו' ברוך המקום וכו' כנגד ארבעה בנים דיברה תורה וכו'. לבאר כל זה נקדים להעיר. (א) אומרו אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו וכו' משועבדים היינו וכו', מה צורך לספר זאת שאילו לא הוציא היינו משועבדים שהוא דבר שאין צורך להשמיענו לגודל פשיטותו. (ב) למה אמר אילו לא הוציא וכו' משועבדים היינו וכו', לשון משועבד עדיין אינו מורה על גודל העבדות והיה לו לומר עבדים היינו כמו שפתח בלשון הזה. (ג) גם מה טעם לסיפור יציאת מצרים הלא עברו עלינו כמה גלויות וה' עזרנו ולא נצטוינו בסיפור ומה נשתנה גלות מצרים שמצוה לספר יציאתו:

ויראה בזה על פי מאמר חז"ל (ויקרא רבה לב, ה) בזכות שלושה דברים נגאלו ממצרים שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם וכו'. ויש להתבונן מה שלא שינו את שמם ומה מעלתו. גם אומרו שלא שינו את לשונם איך היה באפשרי לדבר לשון הקודש תמיד הלא בין עם ולשון אחרת התגוררו אשר לא הבינו לשון הקודש והיו מוכרחין לדבר עמהם בלשונם. גם מהו גריעות שינוי הלשון. גם אמרו חז"ל שהרשעים אינם יודעים את שמם בקבר, וזה טעמא בעי מדוע אינם יודעין שמם:

ולבאר כל זה נראה על פי מאמר חז"ל (תנא דבי אליהו פרק כו) עד שאתה מתפלל שיכנסו בך דברי תורה התפלל שלא יכנסו בך מאכלות אסורות. והענין הוא כי הנה כל מיני דיבורים מכל מיני לשונות כולם הם על ידי צירופי הכ"ב אותיות התורה הקשורים בחמש מוצאות הפה שאי אפשר לדבר שום דיבור בעולם רק על ידי אותן הכ"ב אותיות ונקודותיהן שהם הם אותיות תורתנו הקדושה. ולכן כשהאדם שומר פיו ולשונו דהיינו ששומר עצמו שלא יפגום ברית הלשון במאכלות אסורות וגם שלא ידבר שקרים ולשון הרע וליצנות ודומיהן, אז פיו ולשונו הם בקדושה ואינם תחת הסיטרא אחרא שאין אחיזת החיצונים בחמש מוצאות פיו, ואז אף אם ידבר בשארי לשונות דיבוריו הם בכלל לשון הקודש, שעיקר לשון הקודש ביאורו שלשונו אשר בפיו שקשורים בה הכ"ב אותיות היא קדושה על ידי ששומרה מכל דברים הפוגמים ברית הלשון, ולכן נכנסין דברי תורה בתוך מעיו שאין אחיזת החיצונים בדיבוריו שהם צירופי אותיות התורה ואינם יכולין לבלבלו:

אכן באם חס ושלום האדם פוגם ברית הלשון במאכלות או בדיבורים האסורים כרכילות וליצנות ושקרים ודומיהם, אדם כזה הוא מכניס פיו ולשונו תחת הסיטרא אחרא ולכן יש להם אחיזה לבלבל גם תורתו ותפילתו בשקר והתפארות חס ושלום, ואז אף אם ידבר בלשון הקודש אינו בכלל לשון הקודש באמת שאין לשונו אשר בפיו קדושה:

ולזה גם כן הרשעים אינם יודעים שמם בקבר, ששם האדם שניתן לו מעריסתו הוא גם כן צירוף קדוש כפי שורש נשמתו. ואדם שאינו מכניס דיבוריו וצירופי אותיות התורה תחת הסיטרא אחרא נשאר לו שם זה וצירוף זה שיש לו כפי שורשו בקדושה, מה שאין כן כשאדם פוגם דיבוריו ומשתמש בצירופי אותיות התורה לצרפן לדבר בהם דיבורים אסורים וצירופין אסורים כנבלות פה ורכילות אזי גם לשמו נעשה צירוף אחר מהסיטרא אחרא ולכן אינו יודע אז שמו שאין לו שם זה עתה שהיה לו מקודם. וזאת היתה מעלת ישראל שלא שינו את שמם שנשאר להם שמותם וצירוף הקדוש שהיה לשמותם שלא נשתנה חס ושלום לצירוף אחר מצד הסיטרא אחרא. וגם לא שינו את לשונם ביאורו כנ"ל שעיקר השתנות הלשון הוא מפאת הדיבורים שאם האדם שומר עצמו מדיבורים אסורים אז אף אם ידבר בכל הלשונות כולן עדיין לשונו הוא לשון הקודש, וחס ושלום כשפוגם פיו בשקרים וליצנות ודומיהן אף כשמדבר בלשון הקודש אין זה לשון הקודש כנוכר שאין לשונו קדושה ואבותינו במצרים לא שינו את לשונם מקדושתה כמובן:

והנה איתא בכתבי האר"י ז"ל שאחיזת פרעה היה במיצר הגרון, ופרעה אותיות הערף שהיה לו אחיזה בעורף, והוא כי כל החיצונים מגמתן לבלבל את ישראל מעבודת ה' כדי שתרד אליהם השפעת הקדושה הראויות לירד על הכנסת ישראל, ופרעה היתה מגמתו לעשוק הקול היוצא ממיצר הגרון לבוא לבחינת דיבור על ידי שיבלבלם בשקרים ודומיהן כדי שישתעבדו תחת הסיטרא אחרא על ידי שלא ידברו הדיבור בקדושה:

וזהו שאמרו בזה"ק (ח"ב כה ע"ב) שבמצרים היה הדיבור בגלות שלא יכלו לדבר הדיבור בדחילו ורחימו כראוי, ולזה נקרא פרעה אותיות פה רע שכל מגמתו היה להביא דיבור פיהם אל הרע שהוא הסיטרא אחרא. וזה שאמר משה כי כבד פה וכבד לשון אנכי ואיך ישמעני פרעה (שמות ד, י) שהרי הגאולה העיקרית הוא להוציא הדיבור מהגלות שהוא עתה בהגלות, ואם כן איך ישמעני פרעה שאוכל לגאלם על ידי דיבורי אליו מאחר שהדיבור הוא בהגלות תחת ידו:

ולכן אבותינו בזכות שנלחמו מלחמת מצוה ולא הניחו את הסיטרא אחרא להתגבר עליהם בזה מחמת שלא שינו את לשונם ושמרו ברית הלשון שלא יהיה נפגם לכן נגאלו בזכות זה. ובחינת הגאולה היה על ידי שהאיר הקב"ה על הדיבור אור המוחין עילאין שהם אהי"ה הוי"ה אהי"ה שהם גימטריא ס"ח ונתבטל אחיזת החיצונים מהדיבור. ולכן אנו קורין לחג הזה פסח לא חג המצות מפני שעיקר הגאולה היה על ידי השפעת המוחין עילאין אל הפה. וזהו פסח נוטריקון פה סח שנמשך על הפה השפעת המוחין עילאין אל הפה. ומטעם זה סיפור יציאת מצרים נוהג לדורות מפני שמתעורר העת שיצא אז הדיבור מהגלות לדבר דיבורים באמת. ולזה בכל שנה ושנה בעת הזאת הסיפור הזה מועיל לטהר דיבורו ולהוציאו

מתחת הסיטרא אחרא ולהביאו אל הקדושה כמו שהיה אז בצאתם ממצרים שנגאל הדיבור:

וזהו עבדים היינו וכו' ואילו לא הוציא הקב"ה וכו' משועבדין היינו לפרעה, פירוש כי לולי ה' עזרנו והשפיע אור המוחין עילאין להוציא הדיבור מהגלות, היינו משועבדין לפרעה פירוש שהיינו משועבדין בדיבורינו תחת הסיטרא אחרא שהוא הפה רע שלא היה במעשינו לבטל הקליפות מבלבלי הדיבור. ולכן אפילו כולנו חכמים וכו' מצוה עלינו לספר וכו', תיבת לספר יש לפרשו מלשון ספיר, פירוש שאפילו מי שהוא חכם גדול ונבון ויודע את התורה לא יחזיק עצמו במעלה זו שכבר דיבוריו הם ברורים ונקיים וקדושים רק המצוה לספר פירוש להאיר ולברר הדיבור ולקדשו על ידי סיפור יציאת מצרים, שהסיפור הזה מועיל לטהר הדיבור כנוכר שאז הזמן גורם לפעול זה מפני שנגאל הדיבור בעת הזאת:

וזה רומז גם כן באומרו מעשה ברבי אליעזר וכו' והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם וכו', שידוע מאמר חז"ל (ברכות טו.) שמע השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיק שיעקר קבלת עול מלכות שמים הוא בדיבור הקריאת שמע, והרוצה לקבל עליו עול מלכות שמים באמת ובדחילו ורחימו צריך שישמור שלא יפגום ברית הלשון ושיהיה דיבורו ברור ונקי כדי שלא יתאחזו החיצונים לבלבלו בעת שמקבל עליו עול מלכות שמים וכו"ל. והנה אותן החכמים המשיכו קדושה גדולה כל כך בדיבורם על ידי סיפור יציאת מצרים עד שגם תלמידיהם הרגישו קדושה ההיא וגם עליהם נמשך קדושה על ידי רבותיהם, ועל כן באו ואמרו שהגיע זמן קריאת שמע פירוש שאנו מרגישים גודל קדושה העליונה שנמשך לדיבורכם שעל ידי דיבור קדוש כזה שנתקדש על ידי הסיפור יציאת מצרים ראוי לקבל עליו עול מלכות שמים באמת ובדחילו ורחימו:

ספה"ק אמרי פנחס

רעא. אמר בפסח כשבא לעולם אור גדול צריך אדם להזהר בכל מעשיו שלא יענש ח"ו והבן. ערב. פ"א הייתי בק"ק בערשיד על יו"ט של פסח, ועל יו"ט אחרון הנ"ל בא ר' אלימלך שו"ב מטראסטעניץ עם אשתו ובניו, מחמת שאלת חמץ שהיה אצלו וגם תענית חלום שהיה לו יו"ט ראשון הנ"ל, כמדומה לי שהתענו הוא ואשתו ביו"ט והיה לו יסורים גדולים, ולערב יו"ט אחרון כשהיה יושב אצלו בשולחן בסעודת יו"ט אמר לר' אלימלך, אתה היית בשבת אצלי מקודם ודברתי מגאות האסטו דער הערט, אני יודע יותר ממך, ואם אדם מתפלל מגאות אזי אם הוא אוהב ממון מדחקין מן השמים בפרנסתו כדי שישבר לבו, ואם אוהב כבוד אז מזמנים מן השמים דוחק בכבוד, ואם הוא אדם שהוא אוהב השם ותורתו אז מדחקין לו בעבודה כדי שישבור לבו, כי גאות קשה יותר, ע"כ שמעתי מפיו. ואני ראיתי בכתב דברים אלו, והיה מרגלא בפומיה הקדוש לומר, אנחנו מקלקלין והשי"ת מתקן, ובזה"ל אמר, מיר מאכן קאלע אין דער אייבירשטער פארעכט. ושמעתי ממנו בפסח כשישב על הסדר ודיבר מענין הנ"ל ואמר, הרי מבואר לפנינו מתחילה עובדי ע"ז וכו'. עכשיו קרבנו המקום וכו', אנחנו מקלקלים וכו', ועכשיו מתורצת הגמרא אפילו

כל העולם אומרים לך צדיק אתה, היינו שאתה צדיק, היה בעיניך כרשע, כי אנחנו מקלקלין, רק השי"ת מתקן, וע"כ אל תהיה רשע בפני עצמך, כי הוא מתקן. וזה מצה וכוסות, כי כוסות אבא ואמא, תשובה, ומצות אבא, ואבא הוא בטחון, למה תשובה, כי אנחנו מקלקלין, ולמה בטחון, כי הוא מתקן, כך שמעתי מפיו הקדוש. והיה מרגלא בפומיה הקדוש, זה הכלל שאנחנו מקלקלין והשי"ת מתקן, והיה מסביר כי הקלקול הוא רק מצדנו, כי איך שייך שהשי"ת מקלקל לעצמו, ור"ל שמעשי האדם המה נוגעים בכבודו יתברך, אבל התיקון אין בידינו כלל רק בידו ית' כדאיתא בגמ' אלמלא עוזרו וכו'. והיוצא מזה שאין במה להתגאות, לפי שכל מעשים טובים שאנו עושים אינם מצד עצמנו, רק מצדו ית' ובעזרו, ובלתי עזרתו ית' א"א לעשות שום דבר טוב. גם מחמת כלל הנ"ל יכול לפטור ממרה שחורה כשנופל באיזה מדה רעה ח"ו או נכשל בעבירה ח"ו לא ידאג ביותר רק יהיה לו בטחון שהשי"ת יעזור אותו ויתקן הכל, כי זה כלל גדול שאין בידינו אלא הבחירה והשאר עד גמר הדברים הכל בידו ית', ומיד שיבחר האדם בטוב הקב"ה עוזר לו בלי שיעור. וכמה פעמים אמר שאפילו הבחירה עצמה צריך האדם לטובתו ית' שיעזור לו ויחזקהו. ופעם הזכרתי לפניו מה שכתוב בחו"ה שער הבטחון בפ"י חלק הד' בסופו לייחד לבבו לחזק בחירתו וכו' ע"ש, וצוה לי להראות לו בפנים הספר הנ"ל והנאהו מאד:

רעג. והיה מזכיר דבר זה כמה פעמים, ועל דרך זה תירץ מה שכתב במשנה דאבות ואל תהי רשע בפני עצמך וקשה ממה שאמרו בגמרא אפילו כל העולם כולו אומרים לך שאתה צדיק אתה תהא בעינך כרשע ותירץ על זה דהכי פירושו דאפילו וכו' אומרים עליך שצדיק אתה דייקא שהצדקות מצד עצמך אל תקבל דבריהם כי האמת היא שכל דבר טוב שאתה עושה הוא רק בעזר השי"ת לכן היה בעינך כרשע ר"ל מצד עצמך ומה שאמרו באבות אל תהי רשע בפני עצמך ר"ל אם היצה"ר מפיל אותך במרה שחורה לייאש עבודה אל תשמע לו ואל תהיה רשע בפני עצמך כי השי"ת עזר לך עד הנה כמה פעמים ויעזור לך עוד ויתקנך עד אין שיעור וערך. (כת"י):

ספ"ק עבודת ישראל

כל מקום שמכניסין בו חמץ צריך בדיקה (שו"ע סימן תל"ג ס"ג), וצ"ל שצריך כל אחד לבדוק במקום שדרך היצה"ר הוא החמץ לשכון שם כל אחד לפי ערכו. מי שדרכו לפגום בבריתו ח"ו או בעיניו ח"ו לראות במקום שאין רשאים לראות, צריך לבדקם ולבער ולשוב בתשובה ובחרטת גמורה שאל יעשה עוד עבירה, ועל מה שעשה יחזור בתשובה שלימה ובודאי ימחול לו הקב"ה:

וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה. נראה הרמז, דהנה יש בני אדם שאינם משגיחין על מעשיהם רק על מעשים של בני אדם אחרים. ולזה מזהיר התנא מקום שאין מכניסין בו אין צריך בדיקה, כלומר שאין [לעשות] כך שישגיח על מעשיהם של אחרים רק שיתקן וישגיח על מעשיו:

חורין הגבוהין שאין יד אדם מגעת שם וחורין הנמוכים פחות מג' טפחים אינם צריכין בדיקה (שו"ע סימן תל"ג ס"ד). נראה הרמז, שאל יאמר האדם איך אוכל לבדוק כל החטאים ועוונות שאין אני זוכר את כולם. לזה אמר חורין הגבוהין שאין יד אדם מגעת שם, רצ"ל שאין זוכר אותם אין צריך בדיקה, אלא האדם צריך לבדוק ולשוב בתשובה על אותן עוונות שהוא זוכר. ואותם שאינו זוכר ממילא יהיו בטלים, כי הקב"ה אומר אילו היה זוכר עוונות הראשונים בוודאי היה מתחרט עליהם ושב בתשובה כמו שהוא מתחרט ושב על אותן שהוא זוכר:

כל אדם צריך לכבד חריו קודם הבדיקה (שו"ע סימן תל"ג ס"א). נראה הרמז, שכל אדם צריך לפנות מחשבתו ב"ג בניסן ולעשות הכנה ב"ג כדי שיוכל לבדוק בלילה, שאם לא יפנה מחשבתו מקודם וכשירצה לבדוק בפתע פתאום בוודאי לא יראה בעצמו שום חמץ ויאמר צדיק אני. רק צריך לפנות מחשבתו מקודם ובודאי ימצא שם חמץ:

מצה שהכסיפו פניו הוא חמץ (שו"ע סימן תנ"ט ס"ב). וכתב המג"א (סק"ה) אבל העולם אין נזהרים בזה. נראה על דרך הרמז, שמרמז שיש אנשים שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם ברבים ואזל סומקא ואתא חורא. וזהו שהכסיפו פניו, זהו בוודאי חמץ גמור, רצ"ל עצת היצה"ר. ובזה אין העולם נזהרים כי אומרים מצחק אני, ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ ולבערו מכל וכל:

כלים שתשמישן בחמין יגעלו בחמין, בצונן ירחו בצונן (שו"ע סימן תנ"א ס"ה) וכלי חרס אין לו תקנה אלא בשבירה (שו"ע סימן תנ"א ס"ב). נראה על דרך הרמז, שאף על פי שחוטאים אינם עושין העבירה בלב שלם ובנפש חפצה רק בעל כרחו יספר שבחו של עבירה מחמת תחבולת היצה"ר, אבל הוא באמת אינו רוצה כלל לעשות מה שהוא נגד רצונו הקדוש ית"ש. זה האדם הוא שתשמישו בצונן, רצ"ל שאינו בחמדה ותאוה רק כמי שכפאו, וזה האדם בו ובודאי קרוב ה' לנשברי לב ויקבל אותן:

ספ"ק אור לשמים

והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה וכו' (ו, ג). ונקדים לפרש הפסוק (שמות יט, ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, דאיתא בגמרא (ע' מכות יב, וע' פיה"מ להרמב"ם תרומות פ"ח מ"א) על פסוק בירך ה' חילו ופועל ידיו תרצה (דברים לג, יא), ודרשו חז"ל כהן חלל שעבד עבודתו כשירה, וזה נרמז בפסוק ואתם תהיו ממלכת כהנים - שתהיו בבחינת כהנים, כי לפעמים נופל על האדם בושה גדולה כשרוצה לעבוד הבורא ב"ה ולפעמים הוא מונע עצמו מעבודת השי"ת, אבל זה עצת יצר הרע כדי לבטל אותו מעבודת השי"ת, והדרך האמת שקודם עשיתו התורה ומצות יתחרט מאוד ויכיר שפלותו באמת איך שאינו ראוי לאותו עבדות, ותיכף ילך ללמוד או להתפלל או לאיזה מצוה ואז יהיה עבודתו רצויה לפני השי"ת, וזה נקרא כהן חלל שעבד - אע"פ שבאמת הוא שפל אע"כ עבודתו כשירה. ולזה צריך להיות דבוק בהצדיקים, שהצדיק מעלה כל העולמים ומעלה ג"כ לאדם כזה אע"פ שהוא באמת שפל, וזכ"ה והרים את הדשן, שהצדיק מעלה את האדם שהוא בחינת דשן לשון אפר. ומפרש הפסוק אשר תאכל האש את העולה - איזה בחינת דשן יכול הצדיק להעלות, מי שהוא בחינת אש, שיש לו התלהבות גדול שע"י שמכיר שפלותו באמת מתלהב לבו לעבודת הבורא ב"ה, ואע"פ שגחלת נק' ג"כ בשם אש כמאמר התנא (אבות פ"ב מ"י) הוי זהיר בגחלתן וכו', אבל שלהבת עולה עד למעלה (ע' שבת כ.). ולפיכך כתיב אשר תאכל האש את העולה - שעולה למעלה, וזה נקרא שלהבתא דרחמא שלהבת י"ה, ועל ידי התלהבות אינו שומע ליצר הרע וזובח יצרו, וז"פ על המזבח - שזובח יצרו:

והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו וכו' (ו, ט). נ"ל דהנה איתא בגמרא (ר"ה יז. ע"ב) על פסוק נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו (מיכה ז, יח), למי נושא עון ועובר על פשע למי שמשים עצמו כשיריים. ונראה לומר שכוונת הגמרא כך הוא, למי נושא עון וכו' - היינו בשביל מי נושא עון לכל ישראל, למי שמשים עצמו כשיריים - שמי שמשים עצמו כשיריים זוכה להמשיך מחילה וסליחה וכפרה לכל ישראל. וזכ"ה והנותרת ממנה, דהיינו שמי שהוא בעיניו כשיריים, יאכלו אהרן ובניו - זוכה להמשיך השפעה כמו אהרן ובניו שהיו נבחרים לכך שיהיה ע"י מחילה וסליחה וכפרה לישראל כמו כן האיש שהוא בעיניו כשיריים זוכה ג"כ להמשיך לישראל מחילה וסליחה וכפרה וכל טוב להם:

לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותם מאשי קודש קדשים הוא כחטאת וכאשם (ו, י). נ"ל דאיתא בכתבי האר"י זלה"ה הנוהר ממהו חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ע"כ צריך האדם לשמור עצמו בכל מה דאפשר, ולכן נק' מצה שמירה, וזה אי אפשר לאדם שיזהר ממנו כי אם הקב"ה ישלח מלאכים ממונים על השמירה וישמרו אותו, וז"פ לא תאפה חמץ חלקם - לשון חלק, בלי שום נידוד חמץ, נתתי אותה מאשי - דהיינו שאשלח לך מלאכים שישמרו אותך שמלאכים נק' אישי (זח"ב מג., ע' אוצר הכבוד ר"ה כד):

כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם (ח, לד). נ"ל דהנה בני ישראל שהיו במצרים מחמת שהיו משוקעים בטומאה ובקושי שיעבוד לא יוכלו להשיג הארה מאתו השי"ת, רק כשבא להם הופעת אור מלמעלה וצוה אותם ליקח קרבן לפסח השיגו תיכף תשובה עילאה, ולזה נק' שבת שקודם הפסח שבת הגדול, כי איתא בזוה"ק אית שבת לעילא ואית שבת לתתא, סוד בינה ומלכות, ושבת הגדול רומז לבינה (זח"ב רד.), והשיגו תיכף בשבת זו מחילה וסליחה וכפרה, בחינה אחת עם יוה"כ:

וז"פ כאשר עשה ביום הזה וכו', יום הזה נקרא יוה"כ, דהיינו כמו שהשי"ת עושה את יוה"כ וקבע אותו ליום מחילה וסליחה וכפרה להשיג בו תשובה עילאה, צוה ה' לעשות לכפר עליכם - כמו כן על ידי העובדא של האדם יוכל ג"כ להשיג מחילה וסליחה וכפרה כמו ביוה"כ:

עוד י"ל, דהנה אנו אומרים (ברכת יוצר אור) ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, דהנה השי"ת ב"ה כביכול כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם להיטיב לברואיו (ע"ח ש' הכללים פ"א), נתן זאת ביד האדם להמשיך ע"י מעשיו משפעו וטובו תמיד לעולם המעשה, וז"פ ובטובו - היינו מה שעלה ברצונו הפשוט להיטיב לברואיו, מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. וזה ג"כ פירוש הפסוק כאשר עשה ביום הזה - יום הזה נקרא עולם המעשה, היינו בבוראו עוה"ז להיטיב לברואיו, צוה ה' לעשות - דהיינו להמשיך מטובו על ידי עשית האדם שיהיה כל טוב לישראל: